ADRODDIAD ARCHWILIAD MEWNOL

CYNGOR GWYNEDD COUNCIL

CYNGOR CYMUNED BRYNCRUG

2018/19

FFORDD GWYNEDD

RHOI POBL GWYNEDD YN GANOLOG I BOPETH RYDYM YN EI WNEUD

*PUTTING **THE PEOPLE OF GWYNEDD** AT THE CENTRE OF EVERYTHING WE DO*

ARCHWILIAD MEWNOL
CYNGOR CYMUNED BRYNCRUG

1. Bwriad yr Archwiliad

1.1 Bwriad yr archwiliad oedd adolygu trefniadau ariannol a llywodraethu'r Cyngor yn unol â ymarfer priodol fel yr amlinellir yng nghyhoeddiad Un Llais Cymru/CCCLl " Llywodraethu ac atebolrwydd i gynghorau lleol yng Nghymru - Canllaw Ymarferydd (diwygiwyd Rhagfyr 2014)".

2. Prif Ddarganfyddiadau

2.1 Dengys yn Atodiad A yr amcanion rheolaethol a brofwyd ac a gafwyd yn foddhaol.

3. Barn yr Archwiliad

Gellir datgan sicrwydd yn nhrefniadau llywodraethu a datganiadau cyfrifyddu Cyngor Cymuned Bryncrug ar gyfer y flwyddyn ariannol 2017-18 yn seiliedig ar y profion a gynhaliwyd ond bod rhai elfennau y gellir eu tynhau i liniaru risgiau a adnabuwyd. Argymhellir bod y Cyngor yn ymrwymo i roi sylw i'r risgiau canlynol a chymryd camau priodol i'w lliniaru:

- **Methiant i adnabod a chynllunio yn erbyn risgiau'r Cyngor.**
- **Methiant i gadarnhau bod cysoniadau banc yn cael eu cynnal ar sail reolaidd ac yn amserol.**
- **Ble nad yw'r prisiad yswiriant asedau yn cytuno gyda'r gofrestr asedau, bydd methiant i hawlio yn erbyn yswiriant ar gyfer yr asedau hyn pan fo angen.**

4. Cydnabyddiaeth

4.1 Hoffai'r archwiliwr ddiolch i'r Clerc am y cymorth a'r cydweithrediad wrth baratoi'r adroddiad archwilio hwn.

Luned Fôn Jones

LUNED FÔN JONES
Rheolwr Archwilio
Mai 2018

ATODIAD A

AMCANION RHEOLAETHOL A DARGANFYDDIADAU'R ARCHWILIAD

Bod llyfrau cyfrifon priodol wedi 'u cadw'n briodol drwy gydol y flwyddyn

- Llyfr arian yn cael ei gynnal a'i gadw'n gyfredol
- Llyfr arian yn rhifyddol gywir
- Llyfr arian yn cael ei gysoni'n rheolaidd

Bodlonwyd rheoliadau ariannol, cefnogwyd taliadau gan anfonebau, cymeradwywyd gwariant a rhoddwyd cyfrif priodol am TAW.

- Y Cyngor wedi mabwysiadu'n ffurfiol y rheolau sefydlog a'r rheoliadau ariannol
- Swyddog Ariannol Cyfrifol wedi ei benodi/phenodi gyda dyletswyddau penodol
- Eitemau neu wasanaethau uwchben y swm "de minimus" wedi eu caffael yn gystadleuol
- Taliadau yn y llyfr ariannol wedi eu cefnogi gydag anfonebau, wedi eu hawdurdodi ac yn y cofnodion
- Elfen TAW ar daliadau wedi ei adnabod, ei gofnodi a'i adhawlio
- Cyngor wedi cymeradwyo ac wedi cylchredeg i'r aelodau y trefniadau ar gyfer gwneud taliadau
- Gwariant rhan 137 wedi ei gofnodi ar wahân a thu fewn i'r cyfyngiadau statudol

Asesodd y corff y risgiau sylweddol i gyflawni ei amcanion ac adolygodd ddigonolrwydd y trefniadau ar gyfer eu rheoli.

- Adolygiad o'r cofnodion heb ddarganfod unrhyw weithgaredd ariannol anarferol
- Trefniadau yswiriant yn dderbyniol ac yn ddigonol
- Rheolaethau ariannol mewnol wedi eu dogfennu ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd

Deilliodd y gofyniad blynyddol am braesept o broses gyllidebu ddigonol, cafodd cynnydd yn erbyn y gyllideb ei fonitro'n rheolaidd, ac roedd y cronfeydd wrth gefn yn briodol.

- Cyngor wedi paratoi cyllideb flynyddol i gefnogi'r braesept
- Gwir wariant yn erbyn y gyllideb yn cael ei adrodd i'r Cyngor
- Nid oes unrhyw wariant sylweddol na ellir ei egluro o'r gyllideb

Cafodd yr incwm disgwyliedig ei dderbyn yn llawn, ar sail prisiau cywir, ei gofnodi'n briodol a'i fancio'n syth, a rhoddwyd cyfrif priodol am TAW.

- Incwm yn cael ei gofnodi'n briodol a'i fancio'n brydlon
- Praesept a gofnodwyd yn cytuno gyda hysbysiad y Cyngor perthnasol
- Rheolaethau diogelwch dros arian a'i debyg yn ddigonol ac yn effeithlon

Talwyd cyflogau i gyflogeion a lwfansau i aelodau yn unol â chymeradwyaeth a gofynnwyd, a chymhwyswyd gofynion TWE ac Yswiriant Gwladol yn briodol.

- Holl gyflogeion gyda chytundeb cyflogaeth gyda thermau ac amodau clir
- Cyflogau a delir yn cyd-fynd gyda'r hyn a gymeradwywyd gan y Cyngor
- Taliadau eraill a delir i gyflogeion yn rhesymol ac wedi eu cymeradwyo gan
- y Cyngor
- TWE/YG wedi eu gweithredu'n briodol gan y Cyngor fel cyflogwr

Roedd y cofrestrau asedau a buddsoddiadau yn gyflawn ac yn gywir, ac yn cael eu cynnal yn briodol.

- Cyngor yn cynnal cofrestr o asedau allweddol mae yn berchen neu yn gyfrifol amdanynt
- Cofrestr asedau a buddsoddiadau'n gyfredol

Cafodd cysoniadau cyfrifon banc cyfnodol ac ar ddiwedd y flwyddyn eu cynnal yn briodol.

- Cysoniad banc yn cael ei baratoi ar gyfer pob cyfrif
- Nid oes unrhyw drafodyn nad oes eglurhad amdano wedi ei gynnwys yn y cysoniad
- Crynodeb o werth buddsoddiadau wedi eu cynnwys yn y cysoniad

Cafodd datganiadau cyfrifyddu a baratowyd yn ystod y flwyddyn eu paratoi ar sail cyfrifyddu cywir, roeddent yn gyson â'r llyfr arian parod, wedi'u cefnogi gan lwybr archwilio digonol o gofnodion sylfaenol, a, lle y bo'n briodol, cafodd dyledwyr a chredydwyr eu cofnodi'n briodol.

- Cyfrifon diwedd blwyddyn yn cael eu paratoi ar sail cyfrifyddu cywir
- Cyfrifon yn cytuno â'r llyfr ariannol
- Trywydd archwilio o'r cofnodion ariannol a'r cyfrifon

Cronfeydd ymddiriedolaeth (gan gynnwys ymddiriedolaethau elusennol).

- Cyngor wedi cyflawni ei gyfrifoldebau fel ymddiriedolwr.

Bryncrug

Gwahaniaethau Sylweddol

			Blwyddyn yn dod i ben			
			31/03/2017	31/03/2018	Gwahaniaeth	Eglurhad
1	Balansau a ddygwyd ymlaen	Balances brought forward	7,231	13,004	5,773	
2	(+) Incwm o drethiant lleol/ardoll	(+) Income from local taxation/levy	8,209	12,000	3,791	cadw toiledau cyhoeddus ar agor
3	(+) Cyfanswm derbyniadau eraill	(+) Total other receipts	4,820	3,507	-1,313	
4	(-) Costau staff	(-) Staff costs	1,905	2,907	1,002	cynnwys costau teithio
5	(-) Llog ar fenthyciadau / ad-daliad cyfalaf	(-) Loan interest / capital repayments	-	-		
6	(-) Cyfanswm taliadau eraill	(-) Total other payments	5,351	10,729	5,378	cynnal llwybrau cyhoeddus a cae chwarae
7	(=) Balansau a barhawyd	(=) Balances carried forward	13,004	14,875	1,871	
8	(+) Dyledwyr a balansau stoc	(+) Debtors and stock balances	-	-		
9	(+) Cyfanswm arian parod a buddsoddiadau	(+) Total cash and investments	13,004	14,875	1,871	
10	(-) Credydwyr	(-) Creditors	-	-		
11	(=) Balansau a barhawyd	(=) Balances carried forward	13,004	14,875	1,871	
12	Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	Total fixed assets and long-term assets	10,000	12,115	2,115	bwrdd picnic a sleid cae chwarae
13	Cyfanswm benthyciadau	Total borrowing	-	-		